

Ofitsiyni sait systemy «Vidkryty biudzheth (Open Budget)». <https://openbudget.gov.ua>
“Parlamentskyi Komitet z pytan biudzhetu rozhliau pravky AMU do Biudzhethnoho kodeksu shchodo zberezhenia mistsevoho aktsyzu” [The Parliamentary Committee on Budget Considered the Amendments of the AUC to the Budget Code Regarding the Preservation of the Local Excise Tax]. *Mistsevi finansy*. November 08, 2019. <https://www.auc.org.ua/novyna/>

parlamentskyi-komitet-z-pytan-byudzhetu-rozglyanuv-pravky-amu-do-byudzhethnoho-kodeksu-shchodo Radelytskyi, Yu. “Problemy napovnennia mistsevykh biudzhethiv v Ukraini v konteksti finansovoi detsentralizatsii” [Problems of Local Budgets' Organization in Ukraine in the Context of Financial Decentralization]. *Svit finansiv*, no. 2 (2017): 29-41. <http://sf.tneu.edu.ua/index.php/sf/article/viewFile/994/1002>

УДК 336:2
JEL: E62; H24; H29; H39

СПРОЦЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ ЯК МІКРОЕКОНОМІЧНИЙ ФІСКАЛЬНИЙ РЕГУЛЯТОР

©2021 ЛОБОДА Н. О., ЧАБАНИЮК О. М., МОСОЛОВА Ю. О.

УДК 336:2
JEL: E62; H24; H29; H39

Лобода Н. О., Чабанюк О. М., Мосолова Ю. О. Спрощена система оподаткування як мікроекономічний фіскальний регулятор

У статті розглянуто специфіку й особливості застосування спрощеної системи оподаткування в Україні. Суб'єкти малого підприємництва можуть застосовувати загальну або спрощену систему оподаткування. На підставі узагальнень літературних джерел та чинної практики визначено переваги та недоліки спрощеної системи на сучасному етапі розвитку економіки. Найбільшими перевагами спрощеної системи оподаткування є податкові переваги, що полягають у відсутності обов'язку сплачувати окремі види податків, а також спрощена система обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва, можливість урахувати соціально-економічну обстановку конкретної місцевості, адже єдиний податок сплачується до місцевого бюджету. Недоліки ж пов'язані, перш за все, зі зловживаннями з боку суб'єктів господарювання та ухиленням від сплати платежів. Охарактеризовано чотири групи платників єдиного податку залежно від рівня річного доходу, кількості найманих працівників і законодавчо встановлених ставок. Проаналізовано динаміку надходження єдиного податку та визначено його частку у структурі податкових надходжень до Зведеного бюджету України за 2016–2020 рр. Визначено питому вагу єдиного податку в розрізі платників податків за 2016–2020 рр. і виявлено, що найбільша частка цього податку надходить від фізичних осіб – підприємців. Виокремлено актуальні проблеми функціонування спрощеної системи оподаткування в Україні. Проаналізовано основні законодавчі обґрунтовані реформи: нові ліміти для фізичних осіб – підприємців та запровадження реєстраторів розрахункових операцій. Зазначено деякі зміни та відтермінування в законодавстві у зв'язку з пандемією COVID-19. У підсумку зроблено висновки про необхідність реформування спрощеної системи оподаткування, яке повинне бути спрямоване на її вдосконалення й унеможливлення зловживань.

Ключові слова: податки, малий бізнес, спрощена система оподаткування, єдиний податок, суб'єкти малого підприємництва, фізичні особи – підприємці, юридичні особи.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-228-234>

Рис.: 4. **Табл.:** 4. **Бібл.:** 10.

Лобода Наталія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку, аналізу і контролю, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: loboda.lviv@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3522-8139>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1769834/natalia-loboda/>

Чабанюк Одарка Михайлівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування, Львівський торговельно-економічний університет (вул. Туган-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

E-mail: odarka2010@meta.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0884-3515>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1743457/odarka-chabaniuk/>

Мосолова Юлія Олександрівна – бакалавр, факультет управління фінансами та бізнесу, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: yliia.mosolova2000@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5245-6366>

UDC 336:2
JEL: E62; H24; H29; H39

Loboda N. O., Chabaniuk O. M., Mosolova Yu. O. Simplified Taxation System as a Microeconomic Fiscal Regulator

The article considers the specifics and features of application of the simplified taxation system in Ukraine. Small business entities can apply either general or simplified taxation system. On the basis of generalizations of literary sources and current practice, the advantages and disadvantages of the simplified system at the present stage of economic development are determined. The biggest advantages of the simplified taxation system are tax advantages, which consist in the absence of the obligation to pay certain types of taxes, as well as a simplified system of accounting and reporting for small business entities, the ability to take into account the socio-economic situation of a particular geographic area, because a single tax has to be paid to the local budget. The disadvantages

are primarily associated with abuse by economic entities and their evasion of payments. Four groups of single tax payers are characterized depending on the level of annual income, the number of employees and legally established rates. The dynamics of single tax receipt is analyzed and its share in the structure of tax revenues to the Consolidated Budget of Ukraine for 2016-2020 is determined. The proportion of the single tax in the context of taxpayers for 2016-2020 is determined and it is found that the largest share of this tax comes from individual entrepreneurs. The actual problems of functioning of the simplified taxation system in Ukraine are distinguished. The main legally justified reforms are analyzed: new limits for individual entrepreneurs and introduction of registrars of settlement operations. Some changes and postponements in the legislation in connection with the COVID-19 pandemic are noted. As a result, conclusions are drawn about the need to reform the simplified taxation system, which should be aimed at improving it along with preventing abuse.

Keywords: taxes, small business, simplified taxation system, single tax, small business entities, individuals – entrepreneurs, legal entities.

Fig.: 4. **Tabl.:** 4. **Bibl.:** 10.

Loboda Nataliia O. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Accounting, Analysis and Control, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79001, Ukraine)

E-mail: loboda.lviv@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3522-8139>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1769834/natalia-loboda/>

Chabaniuk Odarka M. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Control, Analysis and Taxation, Lviv University of Trade and Economics (10 Tuhan-Baranovskoho Str., Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: odarka2010@meta.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0884-3515>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1743457/odarka-chabaniuk/>

Mosolova Yuliia O. – Bachelor, Faculty of Finance Management and Business, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79001, Ukraine)

E-mail: ylia.mosolova2000@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5245-6366>

Суб'єкти малого підприємництва здійснюють істотний вплив на економіку країн світу, є невід'ємним суб'єктом ринку, відіграють важливу роль у формуванні конкурентоспроможного середовища в умовах інтеграції України у світовий простір. На даному етапі розвитку економіки спрощена система оподаткування є основним інструментом підтримки малого бізнесу. Відповідно до Податкового кодексу України [1] малі підприємства можуть застосовувати загальну або спрощену систему оподаткування. Кожна з них за певних умов має власні переваги та недоліки.

Податкові надходження від суб'єктів малого підприємництва становлять значну частку в доходах державного та місцевих бюджетів. Саме малий бізнес розширює спектр товарів і послуг, які пропонуються споживачам, підтримує високий рівень конкуренції. Тому його податкове стимулювання, зокрема шляхом застосування спрощеної системи оподаткування, звітності й обліку, є одним із важливих чинників, що забезпечує його стабільний розвиток, адже діюча система оподаткування в Україні чинить значне податкове навантаження на малий бізнес.

Варто зазначити, що податкова система України, як і будь-яка система, є системою елементів, які взаємодіють із середовищем як єдине ціле. Окрім того, слід пам'ятати, що податкова система в кожній країні є однією із стрижневих основ економічної системи. Вона, з одного боку, забезпечує фінансову базу держави, а з іншого – виступає головним знаряддям реалізації її економічної доктрини [2].

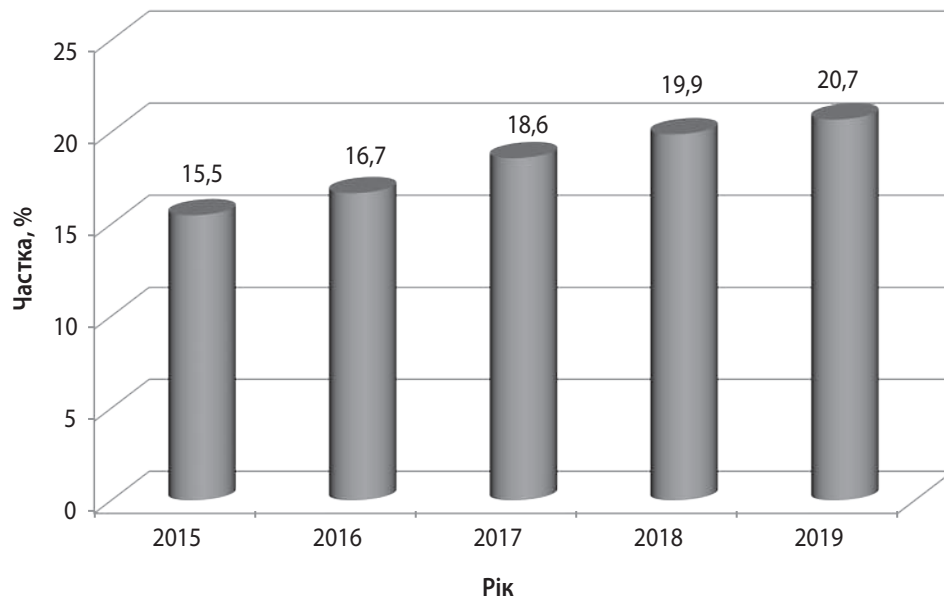
Дослідження проблематики особливості спрощеної системи оподаткування привертає увагу багатьох науковців. Можна виділити праці таких вітчизняних вчених і практиків, як: В. Андрущенко, Н. Кос-

тіна, Н. Судомир, Ю. Ємченко, Ю. Іванов, А. Касич, Г. Кіндрацька, А. Крисоватий, М. Крупка, М. Кучерявенко та інші. Здебільшого названі вчені досліджували теоретико-методологічні засади оподаткування суб'єктів малого бізнесу, оскільки в Україні відбувається євроінтеграційні процеси. Також важливого значення набуває питання трансформації спрощеного режиму оподаткування малого та середнього бізнесу в Україні в контексті даних процесів, дослідженням якого займався В. Левін [3; 4]. Високо оцінюючи внесок згаданих науковців, слід зазначити, що питання особливості спрощеної системи оподаткування в Україні є недостатньо висвітленими та потребують подальшого дослідження.

Завданнями дослідження є висвітлення сутності спрощеної системи оподаткування, аналіз теоретико-методологічних аспектів її розвитку, дослідження сучасного стану та визначення основних проблем і перспектив спрощеної системи оподаткування в Україні, а також розробка пропозицій щодо шляхів її вдосконалення з урахуванням вимог сьогодення у цій сфері відносин.

Малий бізнес служить структурним елементом ринкової економіки. Він відіграє значну роль у перебудові створення ринкового середовища, існує у вигляді дрібнотоварного виробництва та служить вихідною формою ринкового господарювання.

Частка суб'єктів малого підприємництва в загальній доданій вартості в Україні постійно зростає, але варто сказати, що її рівень залишається недостатнім порівняно з розвиненими країнами світу: США, Японією, Німеччиною, Францією, Італією (рис. 1).

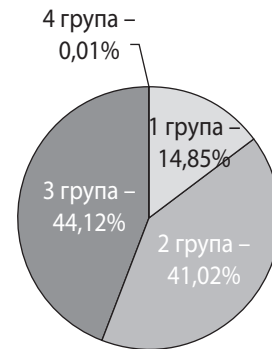
Рис. 1. Частка вітчизняних СМП у загальній доданій вартості, %

Джерело: розроблено на основі [5].

Для малого бізнесу використання спрощеної системи оподаткування є вигідним. Дана система передбачає поділ платників на чотири групи та має обмеження в застосуванні за кількістю працівників і рівнем доходу (табл. 1).

Спрощена система оподаткування має лише один вид податку, який має сплачуватися до місцевого бюджету, і ним виступає єдиний податок. На рис. 2 зображено частку зареєстрованих підприємців – платників єдиного податку із розподілом за групами станом на 01.03.2021 р.

Аналізуючи дані рис. 2, можемо стверджувати, що найбільша кількість зареєстрованих платників єдиного податку 3 групи (622,8 тис. осіб), що становить 44,12%, найменше платників 4 групи єдиного податку (100 осіб), що становить 0,01% у загальній

Рис. 2. Частка зареєстрованих підприємців – платників єдиного податку із розподілом за групами станом на 01.03.2021 р., %

Джерело: розроблено на основі [7].

Таблиця 1

Обмеження за обсягом виручки й кількістю працівників під час застосування системи оподаткування суб'єктами малого бізнесу

Система оподаткування		Обмеження за обсягом виручки та кількістю працівників
Загальна	Немає обмежень за обсягом виручки та кількістю працівників	
Спрощена	Платники першої групи	Обсяг доходу протягом року не повинен перевищувати 1 002 000 грн. Можна працювати тільки самостійно без найманих працівників
	Платники другої групи	Обсяг доходу протягом року не повинен перевищувати 5 004 000 грн. У трудових відносинах із підприємцем одночасно може перебувати не більше 10 осіб
	Платники третьої групи	Обсяг доходу протягом року не повинен перевищувати 7 002 000 грн. Немає обмежень за кількістю працівників
	Платники четвертої групи	Немає обмежень за обсягом виручки та кількістю працівників для юридичних осіб. Фізичні особи можуть працювати тільки самостійно без найманих працівників

Джерело: складено на основі [6].

кількості зареєстрованих платників єдиного податку. Варто зазначити, що у 2020 р. було збільшення фізичних осіб – підприємців (ФОП) на спрощеній системі оподаткування. Порівняно з 2019 р. «спрощенців» побільшало майже на 93,8 тис. осіб. При цьому 3 групи обрали 596 тис. осіб, що на 79 тис. більше, ніж у попередньому році.

Суттєві позитивні зрушення малого бізнесу розпочалися у 2019 р., коли зареєстрованих фізичних осіб – підприємців налічувалося 1,866 млн, що на 7,5% більше, ніж роком раніше. У 2020 р. було зареєстровано 1,885 млн фізичних осіб – підприємців, що на 1,1% більше, ніж 2019 р., причиною меншого приросту стала пандемія коронавірусної хвороби (COVID-19), адже у зв'язку з карантинними обмеженнями було недоцільно та неможливо провадити бізнес.

Аналізуючи Зведений бюджет України, також можна побачити збільшення кількості малих підприємств, адже з кожним роком частка єдиного податку в доходах бюджету зростає, що є позитивною динамікою (рис. 3).

Важливим моментом є те, що з 15 серпня 2018 р., відповідно до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо стимулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств», платниками єдиного податку 4 групи тепер є не лише юридичні особи, але і сільськогосподарські товаровиробники – фізичні особи – підприємці, які організували сімейне фермерське господарство. Тому доцільно розглянути динаміку надходжень єдиного податку в розрізі платників за 2016–2020 рр. (табл. 2).

Із наведених показників табл. 2 можна зазначити, що у 2020 р. ФОП було сплачено 27626,6 млн грн єдиного податку, що на 10,7% більше, ніж у 2019 р. Щодо надходжень від юридичних осіб, то у 2019 р. ними було сплачено 5066,3 млн грн.

Таким чином, можна впевнено стверджувати, що частка єдиного податку від платників – фізичних осіб набагато більша, ніж частка надходжень від юридичних осіб. За період з 2016 р. по 2020 р. питома вага єдиного податку від фізичних осіб коливається в межах 60,2–72,6%. Частка надходжень єдиного податку від юридичних осіб становить у середньому 15,4%. Якщо говорити про 4 групу, то їх частка єдиного податку протягом 2016–2020 рр. у середньому становила близько 17%.

Варто зазначити, що державна підтримка малих підприємств у період поширеної на території України коронавірусної хвороби (COVID-19) має дуже важливе значення. Зокрема, платників податків певною мірою звільнили від штрафних санкцій за порушення податкового законодавства, а саме, за:

- ✦ несвоєчасну сплату єдиного внеску;
- ✦ неповну сплату або ж несвоєчасну сплату суми єдиного внеску одночасно з видачею сум виплат, на які нараховується єдиний внесок, тобто авансових платежів;
- ✦ несвоєчасне подання звітності до контролюючих органів.

Також фізичних осіб – підприємців першої групи тимчасово звільнили:

- ✦ від сплати єдиного податку за період з грудня 2020 р. по травень 2021 р.;

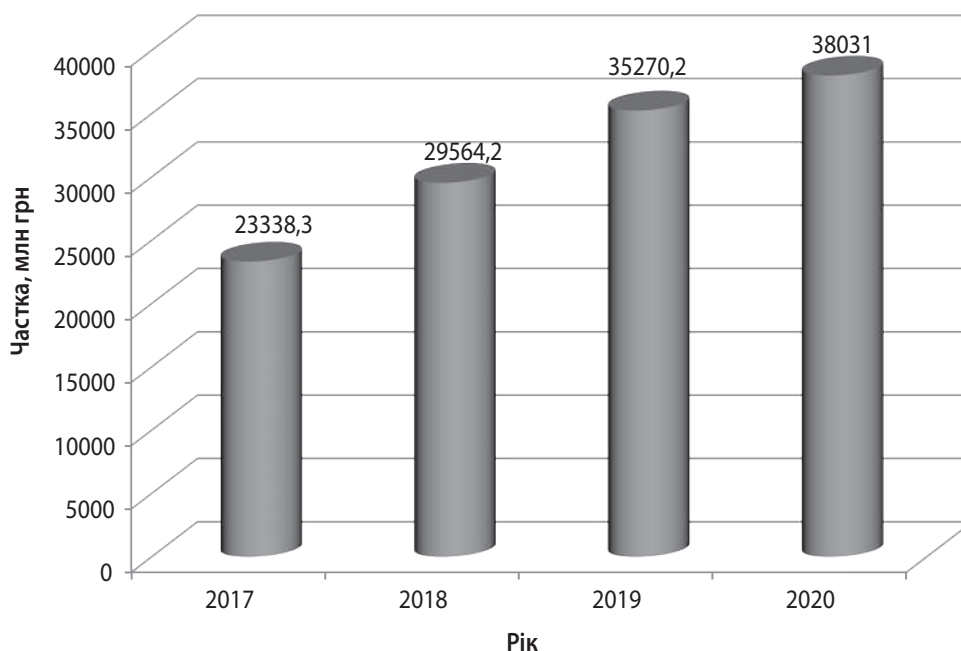

Рис. 3. Частка єдиного податку в структурі Зведеного бюджету України у 2017–2020 рр., млн грн

Джерело: розроблено на основі [8].

Динаміка надходжень єдиного податку до місцевих бюджетів у розрізі платників за 2016–2020 рр.

Показник	Рік				
	2016	2017	2018	2019	2020
Єдиний податок (ЄП), млн грн	17167,1	23338,3	29564,2	35270,2	38031,0
ЄП з юридичних осіб, млн грн	3299,8	3671,1	4416,4	5044,3	5066,3
Частка, %	19,2	15,6	15,0	14,3	13,3
ЄП з фізичних осіб, млн грн	10326,5	15447,1	19875,6	24952,7	27626,6
Частка, %	60,2	66,1	67,2	70,8	72,6
ЄП із сільськогосподарських товаровиробників (4 група), млн грн	3540,8	4270,1	5272,2	5273,1	5338,1
Частка, %	20,6	18,3	17,8	14,9	14,1

Джерело: складено на основі [9].

- ✦ від нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску, в частині сум, що підлягають нарахуванню, обчисленню та сплаті такими особами за періоди з 1 по 31 грудня 2020 р., з 1 по 31 січня, з 1 по 28 лютого, з 1 по 31 березня, з 1 по 30 квітня та з 1 по 31 травня 2021 р. за себе. Зазначені періоди включаються до страхового стажу та вважається, що страхові суми було сплачено в розмірі мінімального страхового внеску, визначеного законодавством для кожного з таких періодів [6].

Наведені вище пільги дали змогу фізичним особам – підприємцям у період карантинних обмежень не закрити власний бізнес, а продовжувати далі працювати, що збільшило дохід від оподаткування єдиним податком у 2020 р.

Проаналізувавши динаміку надходжень від єдиного податку в розрізі юридичних і фізичних осіб, доцільно розглянути зміну власне кількості фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб (рис. 4).

При аналізі даних рис. 4 видно, що ФОПів від 2016 р. до 2020 р. поменшало – з 2,14 млн до 1,89 млн, у той час як юридичних осіб побільшало – з 1,12 млн до 1,35 млн осіб.

Загальна система оподаткування застосовується в Україні з моменту виникнення підприємницької діяльності. Її використовують, коли із заявою про реєстрацію не було подано заяви про застосування спрощеної системи оподаткування. Також застосувати цю систему оподаткування можуть ті підприємці, які відмовилися від використання спрощеної системи оподаткування.

Умови роботи на загальній системі оподаткування встановлені Податковим кодексом України. Податок на прибуток сплачується за ставкою 18%. Також підприємства, які працюють на загальній системі оподаткування, сплачують єдиний соціальний внесок (22%) і військовий збір у розмірі 1,5% від чистого до-

ходу. Якщо суб'єкт малого підприємництва за звітний період не отримав прибутку, то податки він не сплачує. Єдиний податок сплачується за ставками, розмір яких залежить від групи платника податку (табл. 3).

Доволі важливим моментом є, те що віднедавна практично всі фізичні особи – підприємці повинні проводити розрахункові операції за допомогою РРО. Винятком є платники податків першої групи, адже їх не зобов'язують використовувати РРО (це прямо передбачено ст. 296.10 ПКУ). Платники ж податків 2, 3 та 4 груп зобов'язані розпочати користуватися РРО у кварталі, наступному за кварталом, коли їх дохід перевищує 220 мінімальних заробітних плат станом на 1 січня звітного року (у 2021 р. ця сума складатиме 1 320 000 грн. Діятиме цей критерій лише протягом 2021 р.). Але доцільно згадати, що починаючи з 2022 р. застосовувати РРО будуть всі платники названих груп, незалежно від доходу (принаймні, так планується, адже з 2022 р. заплановано повна фіскалізація підприємців). Також важливим моментом щодо застосування РРО є вид діяльності, здійснення якого, незалежно від річного обсягу доходу, вимагає застосування РРО. Адже перелік таких видів діяльності у 2020 р. змінювався декілька раз – через введення в ПКУ змін у редакції п. 61 підрозділу 10 розділу ХХ ПКУ.

Застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності надає суб'єкту малого підприємництва ряд переваг, основними з яких вважаємо такі:

- ✦ спрощення процедури та порядку реєстрації платника податку;
- ✦ ефективне сприяння мінімізації податкового зобов'язання платників;
- ✦ спрощення ведення бухгалтерського обліку, подання форм фінансової звітності, зокрема не потрібно вести облік витрат;
- ✦ простота визначення податкової бази та розміру податкового зобов'язання;
- ✦ єдина форма звітності – розрахунок сплати єдиного податку суб'єктом малого бізнесу;

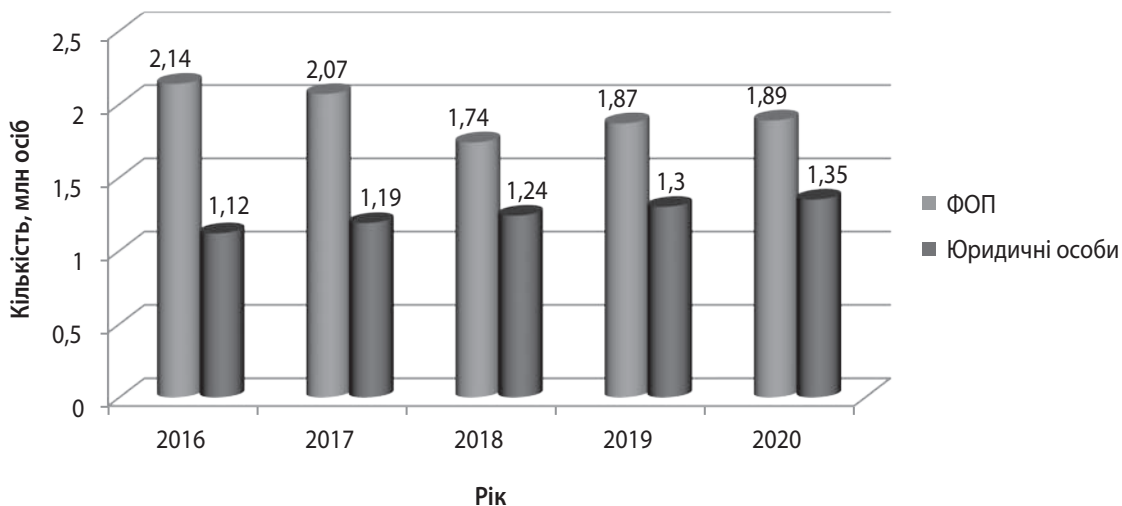

Рис. 4. Кількість ФОПів та юридичних осіб в Україні у 2016–2020 рр., млн осіб

Джерело: складено на основі [5].

Таблиця 3

Характеристики систем оподаткування суб'єктів малого підприємництва

№ з/п	Критерій	Система оподаткування				
		Загальна	Спрощена			
			1 група	2 група	3 група	4 група
1	Ставки податку	Податок на доходи 18%, ЄСВ – 22%, військовий збір – 1,5%	Єдиний податок: від 1 до 10% прожиткового мінімуму	Єдиний податок: від 2 до 20% мінімальної заробітної плати	Єдиний податок від доходу: 3% і ПДВ; 5% без ПДВ	Єдиний податок, ставка залежить від виду земельної ділянки
2	Реєстрація платником ПДВ	При обсязі оподатковуваних операцій 1 млн грн є платником ПДВ	Не є платниками ПДВ		За ставкою 3% є платниками ПДВ, за ставкою 5% не є платниками ПДВ	Не є платниками ПДВ
3	Звітний період	Календарний рік чи квартал	Календарний рік		Календарний квартал	
4	Порядок подання звітності	Декларація про доходи подається не пізніше ніж 9 лютого наступного року	Податкова декларація подається протягом 60 календарних днів після закінчення звітного року		Декларація подається протягом 40 календарних днів після закінчення звітного кварталу	Податкова звітність подається не пізніше 20 лютого наступного року

Джерело: складено на основі [1].

- ✦ звільнення від сплати інших податків, наприклад податку на прибуток, земельного податку тощо.

Спрощена система оподаткування зазнала багато реформ. На даний час спрощена система оподаткування є популярною у різних суб'єктів підприємницької діяльності. Проте, незважаючи на це, багато експертів зазначають, що сьогодні спрощена система оподаткування має й певні недоліки, а саме:

- ✦ обмеження обсягів виручки суб'єктів малого бізнесу, які дають право використовувати спрощену систему оподаткування;

- ✦ виступає одним із основних інструментів ухилення від сплати податків;
- ✦ можливість використання лише грошової форми розрахунків з контрагентами;
- ✦ неможливість застосування даної системи оподаткування нерезидентами.

Слід зауважити, що теоретично спрощена система оподаткування не пов'язана зі зменшенням податкового навантаження. Вона повинна бути націлена на спрощення механізму справляння податків та, відповідно, спрощення обліку та звітності для платників

податку. В Україні ж ставки єдиного податку є значно нижчими, ніж ставки загальної системи оподаткування, що призводить до того, що платники єдиного податку штучно зменшують дохід і ухиляються від переходу на загальну систему оподаткування, тобто в суб'єктів господарювання відсутні стимули до нарощення обсягів діяльності.

Саме тому доцільно використати досвід більшості розвинених країн, які оподатковують малий бізнес на загальних підставах, надаючи певні цільові пільги (табл. 4).

Таблиця 4

Класифікація видів пільгового оподаткування малого підприємництва

Вид пільги	Коротка характеристика	Країни, які застосовують
Зменшення оподаткованого прибутку	Амортизація: прискорена або одноразова	Польща, Німеччина, Франція, Бельгія
Зменшення суми податкового зобов'язання	Податкові кредити: – інвестиційні; – дослідницькі; – на зайнятість	Угорщина, Португалія, Франція, Данія, Німеччина, Австрія
Звільнення від оподаткування	Звільнення від сплати окремих податків	Франція, Росія, Білорусь

Джерело: складено на основі [10].

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що на сучасному етапі розвитку економіки застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності є необхідним і дієвим інструментом розвитку підприємницької діяльності малого бізнесу. Також проведений аналіз справляння єдиного податку до бюджету України дає підстави стверджувати, що рівень податкових надходжень від єдиного податку, який сплачують суб'єкти малого бізнесу протягом досліджуваного періоду (2016–2020 рр.), має стійку тенденцію до зростання. Подальше реформування спрощеної системи оподаткування має бути спрямоване на її вдосконалення й унеможливлення зловживань, а для підвищення її ефективності Україна має активно впроваджувати міжнародний досвід. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
2. Лобода Н. О., Чабанюк О. М., Сподарик Т. І. Фіскальне навантаження у національній економіці: динамічний аспект. *Бізнес Інформ*. 2021. № 2. С. 292–299. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-2-292-299>

3. Левін В. І. Удосконалення оподаткування малого і середнього бізнесу в Україні в контексті євроінтеграційних процесів. *Наукові праці НДФІ*. 2014. № 4. С. 134–140.
4. Левін В. І. Перспективи оподаткування малого та середнього бізнесу в Україні. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2014. № 2. С. 110–117.
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>
7. Звіти про виконання плану роботи Державної податкової служби України за 2016–2020 роки. URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/plani-ta-zviti-roboti-/237691.html>
8. Доходи Зведеного бюджету України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/income/2020/>
9. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>
10. Лещенко Р. М., Наум А. А. Напрями вдосконалення оподаткування малого підприємництва: євроінтеграційний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2017. Вип. 43. Т. 2. С. 72–75.

REFERENCES

“Dokhody Zvedenoho biudzhetu Ukrainy” [Revenues of the Consolidated Budget of Ukraine]. <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/income/2020/>

[Legal Act of Ukraine] (2010). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

Leshchenko, R. M., and Naum, A. A. “Napriamy vdoskonalennia opodatkovannia maloho pidpriemnytstva: yevrointehratsiyniy aspekt” [Areas of Improvement Taxation of Small Business: European Integration Aspect]. *Naukoviy visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya «Pravo»*, vol. 2, no. 43 (2017): 72-75.

Levin, V. I. “Perspektyvy opodatkovannia maloho ta serednyoho biznesu v Ukraini” [Prospects of Taxation of Small and Medium Enterprises in Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy*, no. 2 (2014): 110-117.

Levin, V. I. “Udoskonalennia opodatkovannia maloho i serednyoho biznesu v Ukraini v konteksti yevrointehratsiinykh protsesiv” [Improving the Taxation of Small and Medium-sized Businesses in Ukraine in the Context of European Integration Processes]. *Naukovi pratsi NDFI*, no. 4 (2014): 134-140.

Loboda, N. O., Chabaniuk, O. M., and Spodaryk, T. I. “Fiskalne navantazhennia u natsionalnii ekonomitsi: dynamichniy aspekt” [Fiscal Burden in the National Economy: A Dynamic Aspect]. *Biznes Inform*, no. 2 (2021): 292-299. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-2-292-299>

Oftsiyniy sait Derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy. <http://sfs.gov.ua/>

Oftsiyniy sait Derzhavnoi kaznacheiskoi sluzhby Ukrainy. <https://www.treasury.gov.ua/ua>

Oftsiyniy sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

“Zvity pro vykonannia planu roboty Derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy za 2016-2020 roky” [Reports on the Implementation of the Work Plan of the State Tax Service of Ukraine for 2016-2020]. <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/plani-ta-zviti-roboti-/237691.html>